

municare, quantum fieri potest, divinitatem illi, per quam homo efficiendus est? Ita sane; & huic rationi incumbentes Sancti Patres, atque Theologi Domine nostrae gratiam metuntur, & dicunt admirabilia: aliquid enim tenent, factis probabiliter, gratiam illam non fuisse alitis gratis similem, sed peculiaris speciei, sine ulla comparatione majoris, & praestantioris, quam illa sit, per quam efficiuntur adoptivi Dei Filii; & si quarens ex his doctoribus justissimum ordinis ergo ista fit gratia, & quomodo vocanda sit, aut ordinis esse hypostatium, & nomen esse invenendum, quod aliquam habeat proportionem cum dote, quam Pater omnipotens dare debet dilectissima Filia; cum usufructu, quem Filius supremi rerum omnium moderatoris Matri suae dilectissime concederet. Dicam melius; haec illa est gratia, quae fecit Mariam primogenitam Aeterni Patris filiam, quae illi sui contulit, ut Verbi Mater esset, & quae illam dignam reddidit, ut esset Sponsa Spiritus Sancti.

Sanctissima Virgo non omnino fuisset immunis a peccato, neque eam, quae ipsi debebatur, libertatem obtinisset, nisi impeccabilis fuisset, aut fructus illius, aut necessaria concomitantia. Ne vobis stuporem incurrit nomen hoc impeccabilitatis. Novi hoc tribuendum, si pressius accipiatur, ad unam pertinere Deum, & Jesum Christum, ad Deum per essentiam, utpote qui est ipsa rectitudo, & omnis rectitudinis norma, quae flecti, & declinare non potest; & Jesum Christum per oppositionem, quam habet peccato per unionem hypostatiam, beatumque statum, qui illi debitus est. Sed novi quoque Filiam Patris Aeterni, Matrem Jesu Christi, Spontam Spiritus Sancti orientem secum tulisse in Mundum privilegium quoddam, quod quocumque nomine vocatur sitis, ego dicam impeccabilitatem, quia hujus privilegii virtute non solum repta non peccavit, sed moraliter loquendo, ne peccatam quidem habuisset peccandi. Albertus Magnus tenet Confirmationem in gratia, in qua erat, & hanc impotentiam peccandi, nequam similem fuisse illi Sanctorum quorundam, simplicem videlicet protectionem Providentiae Dei, quae protectio sitabatur illam adversus objecta, & incursus, qui illam rapere possent ad aliquid minus rectum; sed interdictum aliquid magis naturale, & fulcrum magis intimum, consistens in plenitudine gratiae debitae Dei Genitrici. Sanctus vero Thomas de hac loquitur impeccabilitate, satis ostendit se loqui de quadam impeccabilitate, quae non longe distat ab illa Beatorum; videlicet, quae torvata, & statuta fuit in illa per interiore statum gratiae, & non tamquam immunitatem a peccato, quae esset extra illam per speciem protectionis, & circumvallationis, procedens a providentia grae, quae omnem ab illa tentationem removebat.

Quemadmodum Jesus Christus secundum humanitatem possidet semper gratiam substantialem, quae illum semper egit in hoc ordine, quatin inde potest egredi ne ad unum quidem momentum, neque uno quidem motu; ita Mariam tantum possidet haec gratia Matri Dei, ut nunquam agere potuerit ab ipso primo vitae suae momento ulque ad finem, nisi secundum hanc qualitatem, & deinde cum omnes affectiones, & actiones Jesu fuerint humanitas divinae, omnes actiones Virginis Sanctae fuerunt cum aliqua proportionem ad gratiam, a qua suam mutuatur originem.

Nativitas illud primum est, per quod persona fit nobilis, & quod illam educit ex tenebris, ut eam proferat in hominum lucem. Quamvis recipiamus esse, antequam nascamur, hoc tamen non est nisi incognitum esse, quod fuerit in Nativitate productum, atque tunc juxta personarum qualitatem honoratur. Principium filii, simulac nati sunt, debentur honores congrui magnitudini generis sui, & si Reges futuri sunt, ex illo momento habentur pro Regibus. Statim oculi conjunguntur in id, quod illos magis commendat, & secundum hanc normam metitur honorem, quem illis debemus, & nostrae congratulationis officia. Denique quandoquidem Sancta Virgo in lucem prodire cepit ea die, qua nata est, Nativitatem hanc celebrare debemus secundum ea, quae in hac maxime entescunt; quod quidem est, Nascemur hanc Virgineam futuram esse Verbi Incarnati Matrem, ideoque aequum est, ut reddamus illi honores, qui tantam hanc decent dignitatem. Hoc nobis suadet Ecclesia in hodierna Festivitate. *Gloria Virginis Mariae ortum dignissimum recitamus, quae Dei Genitrici dignitatem obtinuit.*

Sancta haec Virgo nata est ex nobilissima, & vetustissima universi progenie; quiaquid enim sanctus, atque illustris invenitur in Regibus, & Patriarchis veteris Testamenti, occurrit in illius genealogia, quae ut Sanctus quidam Pater ait, incipit a Divinitate, & desinit in Jesu Christi humanitatem; sed post omnia, si quem inde percipit oratum, fatendum est, ipsam longe majorem sine ulla comparatione conferre, quandoquidem est non solum gloria Jerusalem, qui locus est Nativitatis ipsius, & honor domus David, verum etiam humani generis corona. Unde sequitur, ipsam natam esse Regiam, & Mundi Dominam secundum virtutem nominis sui, & Ecclesiae fidentiam, quae illi hunc titulum impertit; & quatenus talem illam colere debemus, & nos beatos censere, si vix-

imus sub imperio ejusdem suavitatis; nam servit illi regere est, egregie dicit Sanctus Anselmus. Ita felix est hora, felix momentum Nativitatis tuae, o Mundi Regina; Felix tibi, felix omnibus hominibus, quoniam ad eorum salutem nata es.

Myfterio non vacat silentium Sacrae Scripturae, quae nihil singulari nos docet de Sanctae Virginis Nativitate, & in recensione genealogiae suae satis esse putat ipsam fuisse conjugem Joseph, & de illa natam fuisse Jesum Christum. Ita enim secundum Scripturarum stylum, quae paucis verbis plura complectuntur, inquit, ad cognoscendas Nativitatis ejusdem prerogativas, scire satis esse illam praedestinatum fuisse, ut esset Dei Mater; inde enim iudicium ferendum est. Sed iudicium quoque, quod inde fit, & cogitatio, quae illinc elicitur, nos jubet confiteri gratias atque favores adeo eminentes, ut illos nunquam crederet possemus, nisi cognosceremus magnitudinem dignitatis Matri Dei, quae tanta est, adeoque sublimis, ut Deus nequeat facere Matrem majorem, neque meram creaturam ad altioris dignitatem evehere. Ita dicimus ex triplici hoc verbo, si illa, uti opus est, ponderare noverimus, liquere, quidquid dicendum est de Sancta Virgine. Quid opus est latius se extendere de omnibus Nativitatis ejusdem privilegiis? Qui dicit, illam esse debere Dei Matrem, dicit omnia.

Si homines tantum pra se ferre consueverunt laetitiam cum filii suo Regi nascuntur, quia filii Reges nascuntur, & Domini; mirum esse non debet, Nativitatem Sanctae Virginis tantam peperisse Gelo, ac terribi laetitiam, ut canit Ecclesia; quia factura est Angelorum hominumque Regina; sed multo major esse debet laetitiae causa in Mariae Nativitate, quam in Principum aliorum; laet enim, utrum regnum horum felix sit futurum, an infelix; & fieri potest, ut gratularem de maxima calamitate, quae accideret valeat regioni, videlicet incendi in manus Regis insipientis, ut inquit Scriptura.

Animadvertunt Theologi, Deum tribus uti regulis in gratiarum suarum distributione. 1. Est dignitas personarum, quibus illas concedit; etenim aptare debet gratiam dignitati. Hinc sequitur, quandoquidem Maria superatam erat dignitate ceteras creaturas per Deiparae qualitatem, eas gratia quoque superare debuisset. Altera hujus distributionis regula est amor, quo creaturas complectitur; amorem enim, est velle alicui ea, quae bona sunt; & in Deo, amare, & velle alicui bona, unum & idem est. Si Deus ergo plus dilexit Beatam Virgineam ab ortu ejus, quam aliam quampiam creaturam, illi etiam quam ceteris plures gratias communicavit. Tertia distributionis hujus gratiarum regula est munus, cui singulas destinavit creaturas; sed quodnam majus munus, quam eligi in Matrem Salvatoris, & hoc modo fieri Mundi Redemptricem?

PARAGRAPHUS VI.

De laetitia ex Affectibus, reverentibusque Conclamationibus loci hujus argumenti.

EX omni genere Panegyricarum orationum, de quibus Rethores nobis reliquerunt praecepta, illud proculdubio est difficillimum, quod habetur ad hominum natalium diem celebrandum. Quocumque adfert ingenium, & quocumque dicendi facultas, arduum semper est gloriae laudem assequi in argumento, quod nihil ad dicendum superpedat; laudare enim puerum, quia clarior est ei genitoribus, & parentibus amplissimis, hoc est laudare majorem nobilitatem, atque virtutem, non autem peculiare hominis meritum celebrare. Horoscopus vero detegendis temporibus terere, hoc est multa quidem effutire verba, & mendacia, ut plurimum, venditare. Hoc tamen mihi negotium minime fecerit; & beatae Virginis Nativitas est argumentum, in quo difficillimum est principium, quam exitum invenire. Non ita Auditores; non refarciam Virginis eloquium aliunde petitis laudibus; non exornabo ejus incunabula tropheis tot streuorum ducum, neque capiti ejus imponam coronas David, & salomonis, neque illam induum purpura tot Regum, a quibus originem duxit, inque ejus gloriam extollam honoribus Thirae, summeque Sacrodotii, quod illius avi ultra annos mille possederunt. Præterito illius jura ad Judae regnum, aliaque privilegia, quae probant antiquitatem quadraginta generationibus vetustorem. Nimis resolvet vera gloria, ut aliam extra ipsam inquiramus; vel ut illam emendicemus ab iis rebus, quae non nisi eminus ad ipsam pertinent.

Quocumque invenitur discrimen in hominum conditione, dum vivunt, omnes sunt pares venientes in Mundum. Qui nascuntur in croco, & in purpura, non mitiorem inveniant naturam iis, qui sunt pauperiores. Utrique ex Matrum utero nudi prodeunt, atque certum est ipsos eo temporis momento ex aequo destitutos esse vitae hujus commodis, atque ingenii viribus; nam tandem tituli, quibus per consuetudinem decorantur, & nomina, quae ad arbitrium illis

Cur Evangelicis fuisse locum non sine de Nativitate Sanctae Virginis.

Ratio propter quam gaudet Ecclesia in B. Virginis Nativitate.

Regis quae servavit Deus in gratia, quae fecit Sanctissimam Virginem.

Quocumque invenitur in celebranda summo-virorum die natalitia, quia nihil unum potest effici; hoc dicitur de illa, quae nascitur Dei Mater futura.

Omnes homines in ortu pares sunt, & externas adferunt naturam iis, qui sunt pauperiores. Utrique ex Matrum utero nudi prodeunt, atque certum est ipsos eo temporis momento ex aequo destitutos esse vitae hujus commodis, atque ingenii viribus; nam tandem tituli, quibus per consuetudinem decorantur, & nomina, quae ad arbitrium illis

illis imponuntur, si proprie loquamur, illos distinguere nequeunt. Ille Princeps vocatur, hic rusticus, quia ille quidem Monarchae filius est, & hic Agricola: sed praeter quam quod haec qualitates sunt alienae, & accidentales, fieri potest, ut in iis hominibus, & contra humanarum legum dispositionem Agricola Filius aliquando sceptrum gerat, & Regis Filius vomere terram Gindat. Sed hoc accideri non potest beatissime huic Virgini, quae in lucem prodit amica amplissima dignitate, cui par esse possit simplex creatura, & quamquam ab Anno utero rubeat adhuc, jam possidet admirabile nomen Matri Dei. Dico illam jam possidere: cum enim Deus hoc illi per aeternum, & immutabile decretum illi destinaverit, possessio illius rata, certaue habetur: in communi enim fermone id fatendum confetur, quod verissime faciendum est; & quoniam ab aeterno decrevit Deus, Salvatorem nasciturum ex sacro Matri sinu, nonne dici potest Mariam Matrem esse Salvatoris? & quoniam Matri officium obitura est, nonne haec illi dignitas est defendenda? Idem.

Ignitur Virgineam hanc ab ipso suo Nativitatis exordio jam evertam ad eam dignitatem, cui par esse possit mera creatura; Ecce illam jam sublatam super ea omnia quaecumque in terra magnitudinem habent, imperium, majestatem; ecce illam, quae sola licet, constituit in Mundum peculiarem Hierarchiam. Angeli, Virtutes, Dominationes, Throni, Seraphim, accedite ad honorem Reginae vestrae tribuendum. Vosmet in obsequium compositi proferentiam illius incunabulis, desolucimini cum veneratione sacra linteis, quibus est involuta, & tandem quam tantam hanc illi sollicitum invidetis, fateamini eam Matrem esse illius, quos nominis vos esse famuli, & Ministri. Idem.

Maria Sancta est in Nativitate sua; hoc recens est miraculum, quoniam nihil tale usquam visum, & auditum est: admodum difficile; Deus enim unum illud facere potuit; admodum eximium; quia superat omnes consuetas leges Providentiae. Si Sanctitas deficiunt per immunitatem a peccato, omnes homines ad illam demum nati erant in corruptione; si accipitur pro gratia habituali, nemo adhuc illum secum attulerat: si denique confanditur cum operibus bonis, & meritis, tamquam essentialiter a voluntate profectis, liquet personas sine cognitione, & ratione omnino mereri non posse. Sola Beata Virgo Sancta omnibus hifce modis invenitur veniens in Mundum; & haec nascens aurora simul peccati umbras expellet, rutilat gratiae luminibus, & meritis, virtutibusque coruscet. Idem.

Opera Dei eminent per operibus hominum quodam magnitudinis charactere, qui sibi proprius est. Hominum opera nonnisi externam habent speciem sine virtute, ac interna soliditate, cum Dei opera, ut plurimum, extrinsecus parum aliquid esse videantur, sed in semetipsis continent infinitam magnitudinem, & ipse gaudet nonnuquam re adhuc integra abscondere in oculis Mundi, quae mox factura sunt Caeli, terraeque admirationem. Hinc fit carnis oculis Mariam nascentem intuemur in domo Matri suae, non concipimus sublimem ideam parvulae hujus creaturae, quae Mundo videtur similis filiabus hominum; sed fit oculis fidei inspicitur, haec illa est Virgo per Prophetas praedicta, quae Judae Messiam datura est, & nubes illa, quae Iustum plure debet; intelligitur decus totum filiae Regis ab intus esse, & quamvis in oculis Mundi non rutilat, esse tamen opus eximium gratiae Dei. *Ex sermone MS. Patris Garnelli ex Augustiniana Familia.*

Mundus in ortu pueri, naturae tantum, vel fortunae bona considerat; ut palpat ambitionem illius, si capax esset, vel saltem illam parentum illius, quae quidem est magna. De generatione in generationem altius ea peuntur, quae exornare valent illius incunabula nobilitate majorum, & saepe ut in vanitatis trophaeam convertant argumentum decoreis, educunt puritatem ex rivo, qui de corrupta origine manat, perinde ac splendidissima qualibet natiuitas, non esset semper turpis, cum sit nequam. Omnes nascuntur peccatores, & indigent gratia Salvatoris: *Omnes peccaverunt, & egent gloria Dei, (Ad Rom. 8.)* Apostolus inquit; & perinde ac filii Adam, qui in pauperiem incidere per primi parentis peccatum, possent haurire gloriam suam ex sanguine corrupto, donec nobilitentur per gratiam Jesu Christi; qui ex Judae maxime callebant annalia Synagoga, respicere poterant Mariam in Nativitate suae tamquam puellam natam ex Patriarcharum, Prophetarum, Regum Israel, ac Summorum legis Pontificum semine, quorum finguli totidem erant insignium encomiorum argumenta: Sed domus suae lapsus, & plebeja conditio gloriae majorum videbatur officere. Nesciant fortasse, Deum permisisse idem fortunarum suarum exanitionem, ut tanto magis extolleret opus gratiae suae; quod sit enim vacuum esse Mundi hujus substantia illum, qui replendus est Dei donis; & saepe deficientis fortunae naufragium, est dispositio ad obtinendas Caeli benedictiones. Ita Deus non respicit in Maria hoc magnitudinis, nobilitatis, & omnia sine gratia nullius erant meriti, quia minime perhibebat, quominus (non secus ac plures e sua progenie)

Houdry Bibl. Conc. Theol. de Mystra. Tom. III.

reprobarentur. Honores, & opera hujus Mundi peccatoribus aequae, ac Iustis communes sunt. Maria distinguenda est bonis gratiae, quae sunt ordinis superioris; & ille, qui infinite super omnia Mundi magnalia excellit, vult eam in paupertate, & humilitate nasci, quam cupit attollere super omnia opera sua per gratiae suae magnificentiam. Idem.

Maria in hanc lucem prodeunte, ostendit Dominus in illa gratiae suae largitatem. Dicere audeo, Judae colles illi fuisse recentem Paradisum, ubi coruscabat originalis Iustitiae fulgoribus, perfectioribus cumulata. Sancta eo in statu, quo infantes alii sunt nequam; illustrata luminibus eo tempore, quo alii in tenebris ignorantiae versantur; libertatis suae domina, dum alii servantur cupiditati. Tale est discrimen inter Filiam Dei, & reliquos filios hominum. Heu! miramur videretur alicui, Deum plures contulisse gratias illi, quam destinabat futuram Filii sui Matrem, quam Patriarchis, & Angelis? Ah! proculdubio illam exultul supra celsissima montium cacumina. *Fundamenta ejus in Montibus Sanctis.* Preventa gratia simul, ac in natura formata, est in possessione Dei ab initio vitarum suarum; Dei est, antequam sui. Deest efficit Nativitatem illius so mirabiliorum, quo majoribus nitet privilegiis; cum e contra ideo misera est nostra, quia in Mundum ingredimur tamquam in terram maledicti obnoxiam, & quae, quae vitam nobis conferre videtur, mortem infert. Idem.

Maria in lucem edita immunis a peccato, & effectibus peccati non sentiebat sicuti nos fatalem hanc membrorum legem adeo oppositam legi Dei, quae efficit, ut iustissimum quique gemat sub pondere carnis semper rebellis Spiritui. Non obnoxia certaminibus illis, in quibus homo idem modo victor est, modo victus, ea gaudet malicia, quam cupiditatem procella perturbare non possunt. Cupiditas, quae nascitur cum nobis, ut nos ad mortem usque in malum impellat, in illa mortua est, antequam nasceretur, & non prohibet, quominus integrum fit anima suae tenere in Deum toto vitae suae spatio; dices, illam diversae naturae esse a nostra, immunem ab infirmitatibus nostris, passionum suarum dominam, libertam a servitute filiorum Adam, in cordis sui innocencia cum hac Sancta libertate ambulare. Nativitas nostra, Fratres, hac non gaudet praerogativa, quae peccatrix est. Heu! Nascimur in peccatis, in tenebris ignorantiae, & in cupiditatum servitute. Idem.

Nativitas Sanctae Virginis est velut signum nostrae regenerationis: *Hodie nata est illa per quam omnes renascimur,* inquit Petrus Damiani; & prima natiuitas nostra infelix est, quatenus filiorum Adam, quia omnia gestant lineamenta peccati protoparentis sui. Secunda natiuitas nostra gloria est, quatenus sumus Filii Jesu Christi, gessantes Salvatoris vestigia; gratiam, quae denuo in nobis delineat fidei lumina; gratiam, quae nobis tribuit libertatem filiorum Dei. Ita Pater Celestis cogere voluit eos, quos fidei in filios adoptat, ut lesse praebant conformes Sanctitati Filii sui, vult illos Spiritualem renasci in Ecclesia, quemadmodum facere vult, ut temporaliter nascatur Jesus Christus de Maria. Quapropter Sanctus Augustinus eos, qui baptizantur, appellat filios *Natoc,* & concepti in vera Ecclesia. Sed plerique non intelligunt virtutem divinae hujus Nativitatis, quia in regenerationis Sacramento non respiciunt nisi visibilem ablutiois caeremoniam, non autem invisibilem fidei actionem, quae imprimit in anima Christiani characterem; per quem pertinet ad Jesum Christum jure eo, quod alienari non potest, & tamquam nova creatura, quae Sancta esse debet, quia illi profus est consecrata. Idem.

Intelligitissime, Christiani, hanc gratiam adoptionis, quae vobis tribuit jus vocandi Deum Patrem vestrum, Mariam Matrem vestram, & fratrem vestrum Jesum Christum; sustinetis ne divinas has qualitates Sanctitatis vitae vestrae Vera Christiani nobilitas est, Dei Filios esse; qualitas haec omnem complectitur; sed illam intelligunt pauci, pauci servant, pauci vivunt, ut decet Filios Dei. Vir nobilis designatur a genere suo degenerare; & Christianus non erubescit degenerare a Nativitate adeo divina per vitam proflus animale, & carnalem, reversus in lutum originis suae, & in primas tenebras! alias conquinari eratis, Apostolus ait: *Sed ablati estis, sed sanctissimi estis!* (1. Ad Cor. 6.) Alias eratis tenebrae, nunc autem lux estis in Jesu Christo; quia gratia regenerationis effundit lumina proflus in animam Christianorum, qui egressi de nocte infidelitatis, ut ingrediantur in lumen fidei, cum sint filii lucis, abrenunciare debent operibus tenebrarum, ita ut vita eorum debeat esse lumen coram Deo, & coram hominibus: *Ut filii lucis ambulato.* (Ad Ephes. 5.) Denique haec vestrae regenerationis gratia conterit vincula originalis peccati, & conterit nobis libertatem filiorum Dei, & haec libertas secundum S. Augustini doctrinam in hoc sita est, ut criminibus careat. *Vera libertas est carere criminibus.* Idem.

Magna afficitur laetitia in Principium Virorum natiuita, quae quidem laetitia causa est, nobis damat, ut non secus, ac ceteri fiat miseri. Videntur est, nobis quae, quae, quae.

Maria certa est immunis a peccato, & effectibus peccati, sicuti nos fatalem hanc membrorum legem adeo oppositam legi Dei, quae efficit, ut iustissimum quique gemat sub pondere carnis semper rebellis Spiritui.

Nativitas Sanctae Virginis est velut signum nostrae regenerationis: Hodie nata est illa per quam omnes renascimur, inquit Petrus Damiani; & prima natiuitas nostra infelix est, quatenus filiorum Adam, quia omnia gestant lineamenta peccati protoparentis sui.

Intelligitissime, Christiani, hanc gratiam adoptionis, quae vobis tribuit jus vocandi Deum Patrem vestrum, Mariam Matrem vestram, & fratrem vestrum Jesum Christum; sustinetis ne divinas has qualitates Sanctitatis vitae vestrae Vera Christiani nobilitas est, Dei Filios esse; qualitas haec omnem complectitur; sed illam intelligunt pauci, pauci servant, pauci vivunt, ut decet Filios Dei.

Magna afficitur laetitia in Principium Virorum natiuita, quae quidem laetitia causa est, nobis damat, ut non secus, ac ceteri fiat miseri. Videntur est, nobis quae, quae, quae.

quoque ipsi plorantibus suis, quos non secus, ac alii effundunt, damnare gaudium, quo sua natiuitas celebratur. Maria Natiuitas huic malo obnoxia non est; hac illi quidem gloriae causa est, nobis autem laetitiae. Maria non nascitur, ut sit misera; cum enim non solum Sancta sit, sed creatura omnium Sanctissima; Quenam hinc tibi gloria est Virgo? Sed quod nobis consolationis, & confidentiae argumentum? Bonitas, atque Sapientiae Verbi aeterni erat replere Matrem suam gratia uberiori ipso primo vitae momento, quam fuerit gratia Sanctorum omnium in ipso mortis articulo. Inquiet fortasse quisquam, illam in Natiuitate sua nondum fuisse Dei Matrem; sed nonne iam Mater erat in mente Dei? Non erat Mater in aeternitate, cui omnia praesentia sunt? deinde vero fundamenta nonne aptantur altitudini, & magnificentiae domus, quae super ea edificanda? Dispositiones nonne congruere debent excellentiae formae illius, quae aliquem est animatura? Quamvis nondum sit Mater, quam ergo esse debebat gratia, quae Mariam erat paratura ad Deum recipiendum? quomodo esse deberet nostra, qui quotidie in communione Deum eundem recipimus? *Pater Noster in 3. Tomo Considerationum.*

Mundus gaudeat, festivisque ignibus celebrat Natiuitatem eorum, a quibus ingentia sperat se bona consecurum. Hae vulgatae est publicum laetitiarum causa. Si liquerit fore, ut pueri qui nascuntur, afferant populis excidium, vel eorum exemplum cedat in publicae rei detrimentum, lacrimae effunderentur, non laetitiae voces; gemitur; sed quia latet, quod futurum est, & tales praesumantur futuri, quales optantur, omnes exultant. Si pater Principis orti amatur a subditi, quia paterna eos regit, facile sibi persuasum filium quoque Patri similem futurum, ejusque virtutes imitaturum; & haec causa est, propter quam subditi in laetitia sensus erumpunt, videntes orti Successorem, a quo suae sperant felicitatis consilium iri. Evangelium meminit duarum natiuitatum, quae plurimum attulerunt laetitiam; quarum prima fuit Sancti Joannis Baptistae: *natus in natiuitate ejus gaudebunt.* (Luc. 1.) Gaudii hujus causa ab Angelo allata fuit, quia futurus erat magnus coram Domino, & plurimum conversurus erat ad Deum vitam austeritate, & praedicatione. Cujus vaticinii veritas cum fuerit confirmata sanctorum omnium experientia, videmus quotannis magnam laetitiam significationibus natalium Sancti hujus diem celebrari. Idem Evangelium subinde narrat, Salvatore in Bethlehem nato, Angelum Pastorem apparuisse, & cubitibus agentibus super armentis suis, ejusque distat, se annunciare illis natiuitatem Salvatoris, qui liberatus erat populum suum, & dicere satis est, nullum unquam natiuitatem tantum bonorum Mundo esse allaturam. Eandem ob causam nonne congaudere debemus in Natiuitate Beatae Virginis, quae in lucem edidit illum, qui peperit etiam omnium felicitatem? *Ex sermone Patris Domini de Maria Natiuitate.*

Nequidquam vanitas, & aseasonato futuri tenebras scrutari voluerit, atque ut adularentur amori Patrum erga filios quaeviserunt in lineamentis male impressis in facie illorum, vel in astris natiuitati eorum praedictis futurae eorum magnitudinis praesagia. Eventus rerum saepe aperuerunt aseasonatum horum vaticiniorum mendacia: nihil tale nobis metuendum est de puella hac admirabili, cujus natalitium diem celebramus. Nulla fuit, quae tuto de illa sperare, & polliceri nequeamus. Aurora est, quam dies omnium pulcherrima excipiet; vix quidem in ortu suo percipi potest; cooperata est umbris humanae infirmitatis, sed quam primum videbimus eam omni consuetantem fulgore Solis, cui praecedit. *Ex Specimine sermorum pro Damascyriensis.*

Mariam in sua Natiuitate considero tamquam parvulum fontem, qui primum quidem angustum rivulum efficit; fontem signatum, & absconditum; sed qui mox in fluvium magnum excrevit. *Fons Signatus.* Hodierna die recipimus tantum primitias virtutum, & gratiarum Mariae; sed hanc nascentem Auroram excipiet Sol iustitiae per Natiuitatem Filii Dei, qui infinitas benedictiones super terram effundet. Parvulam nubem, quae in oculis Eliae levis tantum vapor videbatur, subsecuta est ingens pluvia, quae tantam altitudinem terrae Israel ubertatem. Maria in incunabulis parvula videtur creatura, sed ex hac manare debet fons omnium benedictionum. Inde praesertim Natiuitas ejus efficitur nobis obsequiis digna, quia egressa est Anna sterilis sinu, dicere possumus ipsam a gratia non a natura vitam accepisse. Natura enim homines facit, gratia vero Deos. *Ego dixi Dii estis.* Perfecit in animabus nostris imaginem, & similitudinem Dei, quam natura inchoat; sed hac natiuitatis lineamenta, quae semper imperfecta sunt in hominibus, in Maria insolita luce coruscant. Ordinis superioris gratia efformavit primum in hac Anima electa imaginem Dei, longe perfectiorem, quam in alia qualibet creatura. *Ibidem.*

Unica gloria, quam jactare possunt nascentes filii, ducitur ex eorum nobilitate, atque virtute, a quibus vitam accipiunt; sed ex Filiam, quae licet originem ducat a regibus, atque Patriarchis, toto Caelo minorem haurit ex avis illustribus, ex quibus genus duxit, gloriam, quam a

Filio, quem est paritura. Filius hic nondum natus jam constituit gloriam illius, de qua nasciturus est, & alterius a quibus Natiuitas efficit, ut alterius Natiuitatem jam celebraremus. Aurora est, quae aurgit, sed quae lucem a subsecuturo Sole mutatur; flos est, qui germinare incipit, sed qui ex nobilitate fructu, quem est producturus. Fit quaedam veluti pugna inter naturam, & gratiam in Maria Natiuitate. Ordo naturae perit, ut Matris Natiuitas praecedat Filii Natiuitatem; sed gratia ordo postulat, ut Matris gloria unice defumatur a Filio. Dabis Maria Corpus Filio tuo; ad id Providentia te hodierna die in lucem prodire jubet; sed tu Jesu, constitues omnem magnitudinem, & gloriam Mariae. Hinc Evangelium non aliud profert elogium Sanctae Virginis, perinde ac cum dixerit, *de qua natus est Jesus*, nihil addi posset ad gloriam illius celebrandam. *Ibidem.*

Si primum, quod tribuunt populi majestati Regum suorum obsequium, est in eorum natiuitate gratulari; si festivos accendunt ignes, si illis coronas offerunt, si illis in ipsis incunabulis trophaea attollunt; nonne hodierna die aequum est, a nobis eisdem honores deferri Mariae nascenti, non solum propter sublimem dignitatem eidem praeparatam, verum etiam propter gratias, & virtutes, quibus Anima ejus ornata est ea in aetate, quae alii non recipiunt nisi maledictionem peccati, & qua in Mundum non ingrediuntur nisi tamquam demonis mancipia. Sancta haec puella jam gratia, meritisque referta est; similis est arboribus miraculosis creationis Mundi, quae momento prodeunt in omni decoris specie, & ex terra sua existunt onusta foliis, fructibusque. Ita Maria prodit ex Matris utero purissimis exornata luminibus, sanctissimisque motibus gratiae, in exercitatione perfectissimorum actuum Fidei, Spei, & caritatis. Hominum plerique id faciunt in quod faciebant Fideles primoribus Ecclesiae saeculis; Consecrant Deo profana delubra, quae servierant Daemonis; cor suum devotum Deo, postquam illud Mundo deoverant. Sed longe aliter accidit in corde Mariae. Templum hoc ubi primum adificatum est, fuit Sanctificatum. Nunquam idolis vanitatis, voluptatum, ac divitiarum adoletem fuit thus sacrellum in hoc Sanctuario, in quo gloria Domini erat defensa; nunquam profanae victimae mactatae sunt in hoc altari, quod consecrandum erat per victimam designatum ad Caelum cum terra reconciliandum. *Ibidem.*

Dicunt, nec immerito, naturae artem esse, homines nasci sine usu rationis, ne patiantur cum nascuntur; & ut abscondita cognitio malorum, quod illos manent, celet eos dolorem, atque tristitiam. Sed cum Maria destinata esset praestantissimis gratiae operationibus, recipere debuit rationis usum antequam nasceretur, ut Natiuitas sua, quae omnibus erat gaudium allatura, sibi quoque esset laetitiae argumentum. Alii nascentes plorant, & ingemunt, quia in Mundum ingrediuntur cum characteribus peccati, quibus sunt ira filii, & objecta odii in oculis Dei; sed Maria nascens in gratia, ipsa prior experiri debet gaudium, quod Mundo ipsa esse allatura. *Ibidem.*

Maria nata est, ut esset Dei Mater; nata est ut Mater esset Auctoris gratiae, & vitae: nos vero miseri nascimur, ut subjecti simus corruptioni, & peccato. Tamen vivimus quasi nati, & concepti fuissimus in gratia, & quasi semper vixissimus in innocentia; Quin consecratos annos nostros poenitentiae, cuius tantum solliciti esse debemus ad reparanda scelera nostra; saepe vitam nostram consumimus in noxiis, laetitibus, & voluptatibus, quae nobis aeternis fatuae sunt doloribus, & poenis. Heu! licet non alia nobis esset infelicitas, quam in peccato fuisse conceptos, quemadmodum Propheta testatur verbis illis: *Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me Mater mea.* (Psal. 50.) licet in hoc tantum sita esset calamitas nostra, nonne totum vitae spatium nobis transigendum esset in squalore, atque tristitia? Sed quot adiecinus peculiariter peccata peccato huic universali? & nihilominus adeo caeci sumus, ut gaudeamus, cum prope est, ut Dei in nos detinet iracundia, & patientia illius fatigata ingrati tudinem nostram ulterius sustinere non valeat? *Ibidem.*

Sive cogitem incomparabilem hanc Virginitatem in Sanctis, ex quibus nata est, sive in Jesu Christo, qui ex illa natus est; inde haurio privilegium, & virtutum ejus argumenta. Filia est Patrum familiaris, qui Sacerdotii dignitate cum Principum qualitate conjunxerunt; qui propter filii sui tradiderunt cognitionem, & cultum veri Dei, qui in tanta tot populorum corruptione, fatam, etiamque servaverunt legis naturalis puritatem, & qui per fidem suam meriti sunt Patres esse Fidelium. Filia est strenuorum Ducum, qui toties sanguinem suum effuderunt pro salute patriae, Principum, qui regnarunt in populo Dei, quorum auctoritas non humana praescriptione erat constituta, sed Dei ipsius Potentia, qui per manus Prophetarum capiti illius coronam impoferunt. Filia tandem est David omnium mortalium Mitissimi, Salomonis Sapientissimi, Josiae Principum omnium Religiosissimi. Sed ne intruemur ex qui-

Causa gaudii nostri in Mariae Natiuitate.

Cur decebat, ut Maria rationis usum cum vita recipere.

In gaudio vitam nostram transigimus quasi nunquam peccavissimus, cum nobis de poenitentia tantum effect cogitandum.

Nobis considerandum non est, ex quo quibus Maria nata sit, sed quis natus fuerit ex illa.

ex quibus sit nata, videamus solum, quis ex ea natus fuerit; ne ascendamus ad Originem, descendamus ad posteritatem; & gloriam, quae Matri cedit a Filio. *Eodem sermone pro Adventu, de Conceptione.*

Viderine potest admirabilior effectus Omnipotentiae Dei illo prodigio, quod ea foederis operata est? Sacerdotes gloriosa haec facientia onusti in medio Jordane subsistunt; quae illius praesentia venterent, & in montes hinc inde affurgunt, ut sicam praebant populo Dei viam. Nonne simile quiddam occurrit in Maria Natiuitate? Quis est ille, qui non peccaverit in Adam? Sanctus Paulus nonne dicit explicitè, nos omnes Filios esse irae, & maledictionis: *Natura filii irae?* Nonne dicit nos omnes in communi iugo contineri? Tamen, quod prodigium! Donec natura universa hoc iniquitatis torrente submergitur, Maria vera foederis arca hanc cohibet exundantiam; concipitur, & nascitur, quin particeps fiat criminis Adam, quin sit obsecrum irae Dei; nascitur tamquam filia, in qua sibi complaceat Pater aeternus. Iniquitas, quae in ceteros ruit, repetit fontem, non secus ac Jordanis aequus, ut Mariae transitum asperant, venerantes eam non fecus, ac aquae fluminis arcam reverentia sunt. Denique haec illa est, cui Deus benigno, serenoque vultu dixit, quod Rex Assuerus ad Esther; haec lex mortis contra universum humanum genus prolata non est pro te. Labes originalis, quae dedecorat natiuitatem omnium filiorum Adam, Maria Natiuitatem minime inficit, *haec lex non est pro te. Recens auctor.*

Minus consideratur ea, quae existere incipiunt, quam quod aliquando sunt operatura: De felicitibus eorum principis fertur iudicium de eo, quod deinceps operabuntur. Ecce quam qui videbant prodigia, quae comitabantur ortum Sancti Joannis Baptistae, minus immorantur praesentibus miraculis, quam prodigiis futuris: hinc exclamaverunt illi; *quis parat pariter istis artem, etiam manus Domini erat cum ille.* (Luc. 1.) Videns in Maria, & quod est nascens, & quod aliquando est futura; iudicium ferens ex magnalibus suis natiuitatis, & ex privilegiis, quae illi concessa fuerunt, dico illam esse, & futuram arcam admirabilem, quae salvam fecit familiam Noe ab universalis diluvio. Hae non octo dumtaxat salvas fecit Animas de naufragio, sed quidquid hominum est super terram per gratias, quas Filius suus promeretur illis, sentiant illius subsidium. *Servatis omnes tuum iuramentum; per illam Sanctus Bernardus inquit, esse tantum animas salvantur: per istam amos ad aeternam salutem vocantur.* Mystica Moysis virga, quae domuit Aegyptum, qua Israelitis transfuit rubri Maris aperuit, nonne imago erat divini huius Infantis, qui futurus erat terror, & flagellum omnium potentatum tenebrarum? nonne aperuit nobis vias salutis, non eripuit nos de pecculis omnibus, non auxiliabitur nobis in omnibus necessitatibus nostris? Nonne nobis erit illa ignis columna, quae praecedebat, & deducebat quocumque Israelitis, ut illis sciam praesertim? Haec mens est Sancti Bernardini Sennenis, ut ostendat, ille inquit, varia subsidia, quae aliquando a Maria sumus percepturi. *Aliquando praecedebat, aliquando sequentibus, aliquando superferbatur, ut mystice multiplicata patrocina indicent erga populum elatum.* *Ibidem.*

Nonne iure suo maledicti perculit Job diem natiuitatis suae, quandoquidem nascitur, ut pariamur, & moriamur? Philosphi ista hanc cognovere veritatem, ut omnes insperant ingressum hominis nascens in Mundo, tamquam miseriarum omnium principium. Ita Scriptura testatur, homines nasci plorantes, & Salomon ait, se, & omnes Reges non alter natos fuisse. *Primum vocem similem omnium emittit plorans.* (Sapient. 7.) Hoc autem non accidit Gloriosa Virgini, cujus Natiuitatem hodierna die celebrat Ecclesia; nascitur enim, ut fontem nostrarum lacrimarum exhauriat, & cumulet gaudia Caelum, ac terram. Hac de causa utramque sibi vindicat partem triumphi Natiuitatis ejus exclamans. *Natiuitas tua Dei Virgo gaudium annuntiavit universo Mundo.* Ita loquitur Ecclesia; respicit enim Mariam tamquam Dei sui Matrem, tamquam Caeli Reginam, tamquam humani generis Reparatricem, tamquam Mediatricem nostram apud Omnipotentem, tamquam illam, quae finem facere debet maledicti, quod mulier in omnium hominum caput pertraxerat. Haec omnes superat privilegia suis; quia Pater aeternus nascentem omnibus cumulavit privilegiis; ut pote quam sibi adoptabat in filiam, & cui Filius communicabat dona Sapientiae, atque intelligentiae, eam tamquam Matrem honorans, & quam Spiritus Sanctus replebat caritate, tamquam Sponsam. (Ibidem.) *Auctor recent.*

Heu! quot in mala cupiditas semper vivens nos impellit! Quod triste incendium hic ignis non parit, quam excitat in mente? quam perturbationem in voluntate? quot absconas species in imaginatione? quos igneos affectus in appetitu? quot incompositos motus in corpore? Non faciendus bonum illud, quod volumus; quod facimus, non sine magis praelis facimus; & quod aegre facimus, non facimus semper. Hi sunt obices, qui verant, ne simus immutabiliter Sancti: Ecce grave iugum super filios Ada; (Ecclesi. 4.) propter quod ingemiscunt. Maria nil tale experitur. *Præquod Bist. Conc. Tobel. de Myster. Tom. III.*

venta Benedictionibus Domini a primis vitae suae momentis, non nisi motus compositos habuit. In te Virgo Sancta Dominus influxit ut flumen pacis. In te nulla est affectio seditiosa; ratio tua lumen est; volantes tua virtus; cor tuum caritas; quidquid est in te, Sanctitas est. Ex parte quidem altera averit a te Deus quidquid Animum tuam deformare poterat; ex altera vero posuit in te quidquid illam poterat ornare, sanctificare, & confirmare. Recta es sicut Cedri Libani, protera sicut cyparissi in Sion, candida tamquam lilium inter spinas; cum interea homines reliqui gemant sub dura tyrannide indomite concupiscentiae. Tu hortus conclusus es, sicut signatus, cujus aquae mundae sunt; es tamquam turris David nullis hostium viribus, & insidiis laesanda. *Quasi cedrus exaltata sum in Libano, & quasi cyprusus in Monte Sion.* (Ecclesi. 24.) *Ibidem.*

Lex communis est, res initio suo, atque ipsa natiuitate laudandas non esse; seu quod initia lere imperfecta sunt, seu quod earum nitor pendet ab eventis, quae cum finis incerta, esse nequeunt solido fundamento legitima laudis. Architectus non commendat aedium, ex quo earum iacit fundamenta, majestatem; neque pomariis cultos fructus iacit, cum adhuc arbores floribus ornantur; fœceti enim accideret casus possunt, qui fallant spem illorum, eosque cogent palinodiam canere earum laudum, quas praemature protulerunt. Quod si verum est in operibus naturae, & artis, multo magis verum est in hominum natiuitate, cujus principia turpiora sunt, & magis imperfecta; & cujus eventus eo magis incerti sunt, quo sunt magis obnoxii incertis suae libertatis. Quamobrem Sapiens nos admonet, ne quempiam ante mortem laudemus: *Ante mortem ne laudaveris hominem.* (Ecclesi. 11.) Udem nam ergo Ecclesia universa Sanctam Virginem laudat ab initio vitae illius, & se teneri putat ab incunabulis ejusdem Natiuitatem celebrare, immo etiam celebrem induit Natiuitatis ejusdem festivitatem? nisi quod illi perlatum est, Spiritum Sanctum huic potissimum operi adlaborasse; cumque hic sit effectus gratiae ipsius, non potest non esse in hae gloriosus. *Sicut sermo primo Natiuitatis Sanctae Virginis.*

Verum est, curas, quas gessit Dei Providentia in Natiuitate temporali Mariae, illam educens ex praeratiissima totius Orbis familia; curas has, inquam, respicere proprie gloriam, & merita Jesu Christi. Destinaverat Deus pretiosum hunc Mariae Sanguinem, ut feret materia, ex qua Salvatoris corpus aliquando coalesceret. Quod agit Providentia? Traducit hunc Sanguinem per varios rivulos, ut illum praeparat huic Mysterio: vult illum sanctificari in venis Patriarcharum, regare in Regum throno, triumphare per Ducum Strenuorum manus, loqui per os Prophetarum; & post tot praeratae gesta gloriosius, atque splendidius ingredi in Mariae venas, non in illas Jesu Christi tradendus. Fatemur tamen Dei Providentiam respicere etiam Mariae gloriam, ut illam his praeparat muneribus per nitorem temporalis huius nobilitatis: nam licet nobilitas non sit nisi quid morale, quod subsistit solum in hominum aeternatione; quamvis secundum veteris nescio cuius auctoris sententiam, sanguis eundem semper habeat colorem, serique nequeat ut plebeus sanguis a nobili dignoscatur; fatemur nihilominus, nobilitatem passim imprimere in illis, in quibus nitet, quodam gloriae, magnificentiae, Magnitudinis, & generositatis characteres, qui ad Virtutem disponunt, & fieri possunt gratiae instrumenta. Ideo Providentia Dei oblectata est, hanc quoque prerogativam praeparare Mariae, ut illam ad Dei Maternitatem disponeret. *Ibidem.*

Quamvis gaudium nostrum testemur in Principum viorum, maximeque Regum natiuitate, non coniectimus tantum oculos in praeteritum, vel in praesens, sed etiam in futurum. Non respicitur quod sunt, sed etiam quod aliquando futuri sunt; non consideratur solum momentum natiuitatis eorum, tamquam a reliquis avulsim; sed tamquam initium gloriosae vitae, & praeratiarum rerum deinceps gerendarum, quarum nitor in antecessum rutilat, ut diem hunc nitidorem efficiat; & qui delecti sunt ad laudibus extollendam horum Principum natiuitatem, potissimum immorantur in spe futurorum, vaticinantur quidquid illi facturi sint, consulunt horoscoporum magnalia, ut quantam futura sit eorum gloria, conjectura assequantur. Verum si hoc pacto spectatur communis Regum, & Principum natiuitas; si in antecessum huic momento adhaeretur quidquid deinceps in eorum vita successerunt, ut in his considerationibus magis luceat, quamvis eventus ut plurimum fallant spem de virtutibus illorum conceptam; priori tamen iure hodierna die Mariae Natiuitatem laudaturi ad hoc momentum referre possumus, quidquid in reliquum vitae spatium factura est; neque enim fallacia hac sunt praesagia incertis eventibus innixa; sed incubentia praedestinationi Dei, qui falli non potest. *Ibidem.*

Ne laboremus considerare sydera, ut Maria detegamus Astrum Dominum; Natiuitatis praeratiarum est Jesu Christi, & sicuti Sanctus Augustinus verba faciens de Stella, quae Nato Domino apparuit, ait Stellam nequaquam fuisse

Canon qui verat ne co- peris laudat. mus initia, locum habere non debet in ortu Mariae.

Quomodo Providentia disposita omnia pro deparati ortu Mariae & quare.

Momentum Natiuitatis Mariae non considerari debet tamquam solum & separatum, sed quod deinde futurus est.

Oratio ad Deum pro gratiarum actione quod nobis deest Maria hominibus Advocata.

Adoro te Deus meus in Nativitate novæ hujus Creaturae, quam hodie das Mundo, & quam inter omnes Adorant, splendescere facis tamquam liliam inter spinas per gratiam, & sanctitatem, quæ fecerunt Nativitatem illius a nativitate iniqua aliorum hominum, qui nascuntur inimici tui, & ira tua filii. Promiseras Deus novam hanc Creaturam, in qua incipit illucere spes peccatorum; & inimicitia, quam posueras, ut promissisti, inter hanc Mulierem, & serpentem, statim in ipsa illius Nativitate apprehenditur, quemadmodum in ipsius Immaculata Conceptione illuxit. Hoc igitur est preludium victoriæ, quam Filius ejus relaturus est aliquando de principibus tenebrarum. Omnes te laudent, tibique benedicant, Domine, quod Mariam elegeris prærogativa adeo singulari, & omnes gra-

tias, omnesque misericordias, quibus illam prevenisti, laudent te, reus in æternum glorificent. Tu quoque Virgo cælitus data pro salute universæ terræ, benedicaris; & modo Creatura omnes salutes te gratia plenam, ut Angeli salutationem præverant: Nam cor, quod nascitur, est nihilominus cor cumulatissimum Sanctitate Dei præ ceteris, quæ adhuc in rerum natura exiterunt. Spiritus Dei, qui inde facere querit Templum Sapientie æternæ, in antecessum efficit vivam Virtutum omnium imaginem, cupis Incarnata Sapientia futura est verus prototypus; & quoque Spiritus hic adorabilis efformabit ex Virginali tuo Sanguine corpus Filio Dei ipsius, non cessabit in singulis dies effundere gratias recentes, novamque Sanctitatem, ut anima tua, tuumque corpus dignum fiat Omnipotentis habitaculū. *Auctor recens.*

DE SANCTO MARIÆ NOMINE. MONITUM.

UM Fervoritas Sancti Nominis Maria non ita pridem fuerit instituta; mirum non est, si nullus ex antiquis Scripturibus de eadem verba fecerit, & paucissimi recentiores Concionatores peculiarem de illa Sermonem ediderint. Verum Sanctum hoc Nomen apud Christianos ita est venerabile, ut nullus sit Ecclesie Pater, qui ejusdem elogium prætermiserit, neque ullus asceticus Actor, qui de illa singulari veneratione non loquatur. Itaque sicuti vates non sum hoc mihi prætermittendum esse argumentum verba facienti de Mysteriis Beatæ Virginis; ita arbitratus non sum deserviam mihi rerum copiam ad plures etiam Sermones concinmandos.

Profecto præsupposito, quemadmodum usu, & vestro sensu institutum est, nomina exprimere naturam rerum, eaque earum aquam nobis ideam adhibere, & quod perinet ad personas quibus imponantur, easdem representare, ac designare; quod amplius argumentum inveniri potest, quam loqui de sanctitate, virtutibus, meritis, magnalibus, & prærogativis illius, quæ hoc Mariæ Nomine designatur?

Ad extorquendum igitur Augusti hujus Nominis Elogium, quin per omnia Mysteria percurramus cum quibus habet aliquam rationem; opere pretium me facturum ratus sum, me ipsum coartando ad varias significationes, quas, qui præ ceteris melius linguam primigeniam calluerunt, ex qua desumptum fuit, nobis tradiderunt. Hinc spem nactus sum me vixim invenire efficiendi ex argumento, quod satis sterile videtur, plures amplios, novosque Sermones in laudem Sanctæ Virginis ex proprio illius Nomine depromptos.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum Synopsis hujus argumenti.

I. Quamvis Sanctus Ambrosius, & Sanctus Bernardus, alique plures non adlerent, Augustum Mariæ Nomen de Calo dilapsam fuisse, sola Mytheria; quæ continet, satis ostendunt, hoc Divinam Sapientiam imposituisse illi, quæ ab æterno destinata erat Dei Mater futura. Profecto veritas, Magnitudo, & felix omnia, quod complectitur, præcipue sunt conditiones, quæ in Nomine requiruntur; cumque ibi collectæ inveniantur, concipitur idea sublimis personæ illius quæ hoc Nomine nuncupatur; vel saltem, cum illi imponitur, vota nuncupantur; ut Nominis omnia repleat, & ipem, quæ inde concipitur. Hoc illud est, quod mihi lecti animus, vobis ostendere in Sancto Mariæ Nomine, curus a me laudes celebrari expectatis. 1. Nomen, si quod fuit unquam gloriosum, quoniam in originali lingua Dominam significat. 2. Nomen quod illi proprium est, secundo enim loco significat, illuminatam, vel illuminatam, quod minus est, vel officium, quod exercuit in terra, Mundum illuminans, eique faciem præferens. 3. Denique Nomen est omnia optima; quoniam stellam mariæ significat, quæ deduct nos per procellosum Mundi hujus pelagus, ut ad æternæ felicitatis portum perveniamus. Hæc tres sunt significationes, quas Sancti Patres dederunt Augusti Nominis Mariæ, & quas adoptavit Ecclesia; quamobrem ajo, Nomen hoc simul esse gloriosissimum, maxime proprium, & felicissimum, quod tribus possit meræ creaturæ; quoniam Magnitudo, veritas, & Spes in eo collectæ inveniantur, simulque nobis representat dignitatem, ad quam Deus Sanctam exulit Virginem, ministerium, vel munus, quod exercuit, & felicitatem, quam inde sperare debemus; Nomen idcirco, quod nostra possit obsequia, nostram gratitudinem, & peccatorem confidentiam, quod futurum est Sermonis hujus argumentum, atque partitio.

Ad primum punctum amplificandum, ostendere possumus: 1. Mariæ Nomen exprimere altissimam dignitatem, quam alique possit meræ creaturæ. 2. Quia exprimit opus nobilissimum gratiæ, & naturæ, quod ex Dei manu prodierit. 3. Quia amplissimas designat prærogativas, quæ tantam sustinere debent dignitatem; ideoque Nomen hoc est compendium, quod oculis obicit simul, & menti quiddam magnum est, illustre, & singulare in beata Virgine, quæ quantum Creatoris Mater habenda est pro Domina Cæli, ac terræ post Filium suum est.

In altero puncto, ostendere possumus Beatam Virginem merito Mariam appellari, videlicet illuminatam, & illuminantem. 1. Quia peperit Mundo illum, qui vere lu-

men est. 2. Quia cum propius accedat ad Solem justitiæ, & eum, qui lux est per essentiam; nemo illam copiosius possedit, neque ad illam communicandam est aptior. Et sane est aurora, quæ illum peperit, qui, ut Sanctus Joannes ait, illuminat omnem hominem venientem in hunc Mundum. (Joan. 1.) Nationes a Jesu Christo illuminatæ, populi sedentes in tenebris, vidistis lucem magnam; sed per quam? Per Mariam, quæ Solem hunc peperit. Hæc illa Mulier est, quæ in Ecclesiæ Calo resurxit, amicta Sole Justitiæ; hæc Mundum sua luce illustravit, sed ipsa quoque fuit infinita luce perfusa, & secundoque sui Nominis, simul extitit & illuminata, & illuminans.

Pro tertio puncto, ostendendum est, hoc Mariæ Nomen esse omnia felicissimi, quia qui primæquam linguam præceteris callent, uno sitentur ore: *Sicillam Mariæ* significari: quam significationem in precibus suis consecravit Ecclesia: *Ave Mariæ Stella*. Hæc ergo Sancta Virgo est velut polaris stella per quam adduci possumus tunc in portum salutis; hæc nostra spes est, & sancti omnia illis, qui a recto tramite aberrantes illam detegunt. Hæc vix Nominis replet; non enim solum letificat eorum corda, qui confundunt in illa, verum etiam procurat illis media sese expediendi in his difficultatibus, quæ ipsis negotium faciliorem possunt. In adversis, atque periculis omnibus tibi incurrentibus respice stellam hanc, Mariam vocas, Sanctus Bernardus inquit, Moralis; quæ huic respondet argumento in quinto, & sexto Paragrapho inventur.

Ut nomen illustre sit, & venerabile, tres præsertim habere debet conditiones, quæ in Mariæ Nomine inveniantur, eamque veneratione dignissimam præbent.

Prima est; oportet illius significationem nobilem esse, & replere mentem magna quapiam idea; cum enim nomen essentialiter referatur ad rem, vel ad personam, quam significat, & quæ illius obiectum est, ex eodem mutatur quiddam habere Magnitudinis potest. At quænam est illa quæ antonomastice vocatur Maria? Illa nempe, quam Prophetæ nuntiaverunt, & quæ expectabatur tamquam Mater Hominis Dei. Hoc igitur Nomen est magnum, & potens, & perfectissimum, quod fuit, erique; uno Incarnati Verbi Nomine excepto.

Secunda conditio; oportet Nomen hoc verum esse; videlicet exprimere qualitates, virtutes, bona, quæ in vultu persone, quam representat. Cum enim per se naturaliter sit signum rei, quam representat, cumque factum non sit, nisi ut illum representent, cessaret esse Nomen, si cessaret esse illi conforme; & si hanc non haberet conformitatem, verum esse cessaret. Ad omnes autem Augusti hujus Nominis, quas ex Sanctis Patribus attulimus significationes examinandas, quis non videt a Sancta Virgine perfecte adimpletas fuisse; ideoque Mariæ Nomen perfecte pertinere ad personam, quæ eodem nuncupatur, & præterea nemini se-

IL

personam, quæ eodem nuncupatur, & præterea nemini seculum omnem illius latitudinem? Tertia denique conditio est, nomen proprium esse debere, & singulare persone illud deferenti; cum enim sit verbi nota, quæ homines alii ab aliis distinguunt, patet, illud pluribus convenire non posse, nisi aliquid agnomen adficiatur, quod tollatur equivocatio, & quæ tamquam character distinguuntur, vel munere, vel statu, vel professione, vel studio alique personalibus qualitatibus. Sed solum Mariæ Nomen primo statim in vultu ingerit perspicuam, distinctamque notionem virtutum, dignitatis, & prærogativarum singularium illius, quæ Dei Mater est, qualitatem, quæ ita illius sunt proprie, ut auditio solum Nominis ejus, innotescant: hinc fit, ut quæ hoc Nomine appellata fuerunt, non nisi figure fuerant illius, vel ab illa distinctæ alio quopiam titulo, ex earum familia desumpto. Hoc unum igitur Mariæ Nomen efficit, ut quid sit, cognoscatur, præstat omnibus elogiis, quæ possunt excogitari, complectitur quidlibet virtutis est, meriti, excellentiæ in ceteris creaturis; designat ordinem, classem, dignitatem superiorem illis omnibus, quæ mere creata sunt.

III. Pro sermone partitione desumpti possumus hæc puncta duo, quæ colligunt quiddam dici potest de hoc argumento, & morales conclusiones, quæ inde possunt deponi.

1. Præstantia, & dignitas Nominis hujus, quod ceteris reverentiam, & venerationem in Angelis, & in hominibus; quia Nomen est Desiparæ, quam tradit cognoscendam, & cuius vocatæ memoriam, & meritum, prout Nomen Jesu operatur. Cum enim Mariæ Nomen ingrediatur in ordinem hypostatium eo modo, quod docent Theologi, & per hanc elevationem mereatur cultum super Sanctos omnes; solum Nomen, quod illam representat, eamque nobis tradit cognoscendam, meretur post Nomen Filii sui, qui simul homo, & Deus est, reverentiam, & venerationem conformem excellere huic dignitati Matris Creatoris sui.

2. Virtus, & potestas Augusti hujus Nominis seu in gratia, five in natura, excitare debet nostram confidentiam, & quemadmodum Salvator asseruit, nos certissime confiteamur esse quiddam a Patre Nominis suo petierimus; si-militer adhibentes Nomen Mariæ, hoc est, illud invocantes, & ad illum in omnibus periculis, atque urgentissimis necessitatibus confugiens; heri nequit quo minus operam inveniamus; si in Sancto hoc Nomine consideramus.

IV. Sanctum hoc Nomen triplici modo potest considerari. 1. In seipso, & Sanctum est, quia Dei iustum impositum, prolatum ab Angelo, pluries in Scripturis expressum, & quia Sancta est persona illa quam designat, concepta, & nata sine peccato, & gratis, meritisque plena.

2. Ratione illius, cui fuit impositum, & quæ hoc appellatur Nomine; & Nomen est gloriosum; inquit enim finem propter quem nascitur; munus, & officium ab illa præstantum; ordinem; & dignitatem qua erit honoranda &c.

3. Ratione eorum, pro quibus hoc illi Nomen inditum fuit; Nomen est plenum suavitate, spe, & consolatione; quia illis in memoriam revocat eam, cui fuit impositum, parturam esse in Mundo Liberatorem, & Salvatorem illorum, & ipsam illam cooperatram ad salutem ipsorum, modo profus peculiari; quia propter erit vocanda Mediatricis, & Redemptrix hominum.

V. Nonne de Nominis hoc adeo Augusto, & venerabili dici potest, quod S. Bernardus ait de adorabili Nominis Jesu; Nomen hoc vacuum non esse? Non enim meus iste Jesus ad instar priorum nomen vacuum, & inane portat; non est in eo Magni Nominis umbra, sed caritas. Profecto ut Nomen vacuum non sit, munus debet, Sanctus idem Bernardus, ait, 1. Ab ipsa rei natura; 2. Ab officio, videlicet usu, ad quem adhibetur; 3. A merito, eisque excellentia; quod facile applicari potest Nominis Mariæ, quod certe vacuum non est; significat enim personam præstantissimam, & præ ceteris que in Mundo sunt ad sublimiorem dignitatem evectam; Nomen quod designat officium ab illa in terris exercendum; denique meritum ejus, virtutes, eminentes actiones, & gloriam, quæ in æternum profuerunt.

VI. Post Sanctissimum, & adorabile Nomen Jesu, nullum hoc 1. Sanctus; 2. Augustinus, excellentius; 3. potentius, & a quo majus subsidium, & opem expectare debeamus, quam Nomen Mariæ. Sequentes Paragraphi abunde rerum copiam suppeditabunt ad tres hæc propositiones amplificandas.

VII. 1. Sanctum MARIÆ Nomen habet nonnihil commune cum Dei ipsius Nomine, eo quod hoc Nomen significat Dominum, & Dominatricem; & Deus in omnibus Scripturæ paginis seipsum Dominum, & universorum Dominum appellat: *Ego Dominus*.

2. Hoc Nomen ipsum hoc habet commune cum Nominis Jesu, quod Salvatore significat, quod Jesus est lux mundi, & venit in terras ad illuminandos omnes homines, & ad erroris tenebras dissipandas; & Maria significat illuminatam, & illuminantem, quæ caelestia recipit lumina, eadem in universum terrarum orbem effundit, & communicatur.

3. Quid hoc Mariæ Nomen in Sancta Virgine habeat

super ceteras, quæ eodem appellatae sunt, seu ante, seu post illam. Ut omnes Sancti hujus Augustique Nominis prærogativas duabus tantum propositionibus licet magis generalibus complectar, dico.

1. Mariæ Nomen habere nescio quid tenerum animæ iustæ, quod inspirat illi pietatem erga Dei Matrem; 2. Nomen hoc habere nescio quid solatii in peccatore, qui sperat se criminum suorum veniam impetraturum ope, ac subsidio Matris hujus Misericordiae. *Sermo Manuscriptus Patris Stephani Chamillard.*

PARAGRAPHUS II.

Fontes, unde hauriri copia potest ad præparandum Sermonum partitiones exornandas: & Auctores, qui hoc argumentum præstant.

Sanctus Ambrosius lib. de instr. Virg. cap. 5. tribuit huic Nominis Mariæ significationem omnino peculiarem, ut res. alibi innuimus, & ostendit in hoc capite, Nomen hoc de Calo venisse, & Dei iusta impositum fuisse.

Liber de ortu Desiparæ, de quo S. Hieronymus loquitur, ostendit Nomen hoc Sanctæ Virginis datum per peculiarem Dei revelationem factam parentibus illius Sanctis Joachia, & Anne.

S. Ephrem Orat. de laudibus Virginitatis de Sancto hoc Nominis magnifice loquitur.

Sanctus Chrysologus lib. de Virgin. cap. 6. facit elogium Augusti hujus Nominis Mariæ, eisque significationem aperit: de quo etiam verba facit Sermone 142.

S. Epiphanius Orat. de laud. Virg. ostendit Nomen hoc significare Dominam, & Beatam Virginem repleta prætulari hujus Nominis dignitatem.

S. Ildesiphonius serm. 24. de Assumptione ostendit eam vere fuisse Mariæ Stellam, secundum Nominis sui significationem. Cardinalis Petrus Damiani serm. de Epiph. hoc ipsum sermone dicit.

Arnoldus Carnotensis de hoc verba facit, differens de laudibus Mariæ.

S. Joannes Damascenus præ ceteris satis de hac re locutus est.

Idiota de Contemplat. cap. 3. 5. & 6. latius verba facit, ubi inter cetera inquit, Nomen hoc de Calo venisse.

Rupertus Abbas supponit huic Nominis significationem, quod idem sonat, ac illuminata, & illuminatrix, Sanctam Virginem vocat Apostolorum Magistram, & docet, quamvis illi erudit fuerint a Spiritu Sancto, plurima tamen a Maria didicisse.

S. Anselmus lib. de Excellentia Virginis ostendit Sancti hujus Nominis virtutem ad nos de salutis porticulis liberandos.

S. Bonaventura in speculo Beatæ Virginis c. 13. & in Placitorio pie loquitur, & ostendit quid inde proficere valeamus.

S. Bernardus Homilia 2. super Missus est, uberrime de hac re loquitur, & peccatores hortatur, ut in hoc Sancto Nominis confident.

S. Fulbertus serm. 1. de Nastro Virginis probat Mariæ Nomen impositum fuisse per divinam revelationem.

S. Thomas episcopus 3. de hoc Sancto Nominis loquens, latius differit de illuminata, & illuminantis significatione. Sanctus Antonius part. 4. tit. 13. ostendit Mariam ab alto illuminatam fuisse, & fuisse Doctorem Magistrum, & Dionysius Carthusianus lib. 3. de laudibus Virginis in c. 1. Luca hoc Nomen exaltat.

Albertus Magnus in cap. 1. Luca. Spinellus de Beata Virgine cap. 14. tit. 11. Canisius in Mariæ lib. 5. cap. 1. Cornelius a Lapide in cap. 15. Exodi. Poza lib. 2. de Beata Virgine tract. 17. Richardus a Sancto Laurentio lib. 1. cap. 3. ostendit varias significationes Nominis Mariæ.

Toletus in cap. 1. Luca Annot. cap. 2. Delcio, 2. Polemic. de orig. hujus Nominis. Theophylus Raynaldi Diprycha Mariana.

Pater a Ponte parte 2. Meditatio de Mysteriis Fidei, puncto secundo Meditationis quartæ.

Pater Poire in triplici corona tract. 1. cap. 3. Pater de Argentano Capuccinus Collat. 2. de Magnalibus Sanctæ Virginis.

Mathias Faber cont. 3. in Nastro Virg. adfert, & explicat omnes Sancti hujus Nominis significationes.

Auctor Sermonum in omnia Ethica Christianæ argumentata in Tomo Mysteriorum Beatæ Virginis habet Sermonem de hoc unico argumento.

Pater Theophylus Renaud in Diprycha Mariana. Pater Niquet in libro, cui titulus: Nomenclator Marianus. Justinus Miechoviensis Discursus prædicationales super Litaniae Lunæ: 2. dicitur.

Theologus, alique Doctores.

Affectus.

Concionatores nuper.